

Ongepolijste notities, gedrenkt in adrenaline

'Ik ben geen vechter.' Het klinkt raar uit de mond van de auteur van Nassau Two Zero. Oud-commando Marco Kroon neemt de lezer in zijn recente boek mee naar Uruzgan, Afghanistan. Kruiddampen stijgen op uit de pagina's als hij zich, samen met zijn collega's, in vijandelijk gebied van de ene naar de andere actie vecht. Geen literaire volzinnen maar ongepolijste notities, niet in inkt maar adrenaline gedrenkt. Een woordenstroom als een kogelregen. En zo praat hij ook. Over een leven waarin grijstinten schaars zijn. Van Militaire Willems-Orde tot veroordeling.

Kroon redt zijn buurjongen van de verstikkingsdood in de week dat hij

I

definitief – want door de Hoge Raad – veroordeeld is tot 120 euro boete wegens wildplassen en 80 uur taakstraf voor het uitdelen van een kopstoot aan een politieagent tijdens carnaval in Den Bosch in 2019. Kroon heeft zich, zegt hij, bij het vonnis neergelegd. 'Incasseren en voorwaarts.' Hij is er nog steeds van overtuigd dat hij geen kopstoot heeft gegeven maar nu de rechter oordeelt van wel, gaat hij zitten. 'Dat is een principekwestie. Als je een hulpverlener aanvalt, volstaat het niet om papiertjes te prikken in een park. Dus ik heb verzocht dat om te zetten in gevangenisstraf.'

Schaamte

De veroordeling is een nieuw dieptepunt voor z'n imago, dat sinds 2009 toch al de nodige deuken opliep. Op 29 mei dat jaar sloeg toen nog koningin Beatrix hem, op een zonovergoten Binnenhof, tot ridder in de Militaire Willems-Orde en sprak hem toe: 'Een enkele keer toont een Nederlandse militair bij het uitvoeren van zijn opdracht

een zo ongekennde persoonlijke moed dat alleen de hoogste onderscheiding de waardering daarvoor tot uitdrukking kan brengen.' In zijn nieuwe boek biecht Kroon op dat hij op de plechtigheid niet nuchter was. 'Hoezo dapper? Zonder die halve fles wodka van zojuist durf ik hier nu niet eens te staan', schrijft hij. De drank was, vertelt hij thuis in Schijndel, geen remedie tegen zenuwen maar om schaamte te onderdrukken. 'Van buiten voelde ik me trots maar van binnen zwaar klote. Die ridderslag stookte de smeulende onrust in me op.'

Monster

Pas veel later zal blijken dat Kroon dan al twee jaar een geheim met zich meedraagt. Hij heeft in Afghanistan een man gedood en dat verzwegen om de geheime operatie waaraan hij deelnam niet in gevaar te brengen. 'Het staats-hoofd sloeg me tot ridder, de grootste eer die je te beurt kan vallen, maar ik was die eer niet waardig. Ik had iets niet verteld, was niet eerlijk geweest. Ik wilde het wel maar het kón niet vanwege de jongens die daar zaten.' Kroon is ervan overtuigd dat zijn verhaal het einde van de 'black ops-missie' zal betekenen. En er is nog een reden die hem ervan weerhoudt te praten. In Kroongetuige, zijn vorige boek, beschrijft hij hoe de man die hij uiteindelijk doodde hem ontvoerde, martelde en samen met een aantal kompanen verkrachtte. Kroon praat met niemand over de traumatische ervaring maar 'het monster aan de ketting', zoals hij het noemt, kwelt hem. 'Schaamte, onrust en onzekerheid. Iedere dag

gingen er fietsen van die klootzak door mijn hoofd, behalve als ik bezopen was.'

Biertjes

De aankoop van een café in Den Bosch bestempelt Kroon nu dan ook als vluchtgedrag. Het is dan eind 2008. Twee weken na de opening wordt hij voorgedragen voor de Militaire Willems-Orde. Eenmaal onderscheiden gaat het van kwaad tot erger: 'Ik was m'n beste klant. Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat. Ik ben 1.75 meter en woog 105 kilo. Biertjes, de ene na de andere. Mijn vrouw Mirjam telde er een keer 34 op een dag. Ik was zwaar alcoholist.' In 2010 wordt Kroon vervolgd en uiteindelijk vrijgesproken voor handel in drugs. Wel krijgt hij een geldboete voor het bezit van verboden stroomstootwapens. 'Gadgets, speelgoed, tasers in de vorm van een smartphone', relateert hij.

Jezus toegevoegd

Toch is de eerste smet op het blazozen van de ridder een feit. De kwestie zet Kroon, gewend om in de schaduw te opereren, bovendien in de schijnwerpers. De ridder ligt, merkt hij, onder een vergrootglas. 'Onder het mom van waar rook is, is vuur, ontstond het beeld dat ik me in een stofwolk van cocaine verplaatste. Bullshit. Ik heb nooit iets met drugs te maken gehad.' De veroordeling zorgt ervoor dat zijn onderscheiding een keerzijde krijgt. 'Ik was aanvankelijk "Jezus toegevoegd". Dat betekent dat je speciale eigenschappen krijgt toegedicht. Je kunt immers over

water lopen. Maar mensen spreken je bijna niet meer aan, gaan zich onecht gedragen, vervreemden van je. Er ontstaat een drempel. Afgunst speelt soms ook een rol. In de ogen van sommigen was ik geen gedecoreerde held meer maar een crimineel. Die beruchte barman uit Den Bosch.'

'Als collega's je opa gaan noemen, is het tijd om te stoppen'

Angstreflexen

Kroon herpakt zich, stopt abrupt met drinken en doet z'n café van de hand. 'M'n groene hart klopte gelukkig nog', vertelt hij. Hij wordt compagniescommandant in Oirschot. Niet veel later keert hij terug naar het Korps Commandotroepen (KCT) en vertrekt naar Mali. Na Cambodja, Bosnië, Irak en Afghanistan z'n tiende internationale missie. Terug in Nederland besluit Kroon dat het z'n laatste was. 'Ik was 44. Als commando specops is dat best oud, want het is gewoon topsport. En als collega's je opa gaan noemen, moet je stoppen', vertelt hij met zelfspot. Z'n lach verdwijnt en hij erkent dat het toch vooral de spoken uit z'n verleden waren ►